

25.4.2018

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden förbjöd ett kreditinstitut att använda statistiska metoder på ett sätt som diskriminerar creditsökanden vid konsumentkrediter

Diskrimineringsombudsmannen bad diskriminerings- och jämställdhetsnämnden att utreda huruvida ett kreditinstitut gjorde sig skyldig till diskriminering i enlighet med förbudet i diskrimineringslagens 8 §, då företaget hade nekat A fakturabelåning vid näthandel på grund av dennas bostadsort och sådana andra grunder som klassas som diskriminerande så som kön, ålder och språk samt dessas samverkan. Ombudsmannen bad nämnden att förbjuda kreditinstitutet att fortsätta eller upprepa diskrimineringen i sin service samt att nämnden skulle ålägga ett vite i samband med beslutet, vilket skulle vara i sådan storlek att nämnden anser att det är effektivt, proportionerligt och varnande.

Diskrimineringsombudsmannen ansåg, att fastän statistiska faktorer lade en bas för en individuell poängsättning, så handlade det inte om en värdering av personens inkomster eller annan ekonomisk ställning, utan i huvudsak profilering av statistik som grundade sig på diskrimineringsgrunder.

Kreditinstitutet ansåg att beslutet att inte bevilja kredit inte ledde till presumtion om diskriminering och att de inte hade diskriminerat sökande eller använt sig av diskriminerande kriterier vid kreditförfarandet. Fastän något kriterium som sådant kunde verka diskriminerande, skall man enligt företaget uppmärksamma diskrimineringslagens 11 § 1 moment, enligt vilket särbehandling inte är diskriminering om behandlingen föranleds av lag och annars har ett godtagbart syfte och medlen för att uppnå detta syfte är proportionerliga. Företaget ansåg att de metoder som de använder vid kreditförfarandet är klart godkända med beaktande av de i lagen godkända godtagbara syftena och försäkrande av betalningsförmågan genom statistiska uppgifter.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden ansåg i enlighet med diskrimineringslagens 3 § och dess förarbeten, att den föreliggande multipel diskriminering hör till diskrimineringslagens tillämpningsområde, även fastän en av de diskriminerande grunderna varit kön. Därutöver konstaterade nämnden ändå att man inte kan avgöra ärendet utan att beakta tolkningen av jämställdhetslagen, eftersom det är fråga om multipel diskriminering på flera grunder av vilken en är kön. Nämnden konstaterade att det i diskrimineringslagens förarbeten framgår, att denna har befogenhet att uttala sig också i den mån det gäller tolkning av jämställdhetslagen, fastän ärendet inte förts till nämnden av jämställdhetsombudsmannen eller en arbetsmarknadscentralorganisation så som det stadgas i jämställdhetslagens 20 §.

Enligt en specificerad utredning som diskrimineringsombudsmannen framförde, hade företaget i sitt poängsättningssystem för bedömmande av kreditvärdigheten och vid de nekande kreditbesluten använt sig av många diskrimineringsgrunder som förbjuds i grundlagen, diskrimineringslagen och jämställdhetslagen som gäller den enskilda personen så som kön, språk, bostadsort och ålder. På dessa grunder som baserade sig på en schablonmässig bedömning, hade A hamnat i en sämre situation vid värderingen av kreditvärdigheten och vid kreditbeslutet. Diskriminerings- och

25.4.2018

Jämställdhetsnämnden ansåg att det i ärendet hade uppkommit presumtion om direkt diskriminering som baserade sig på flera diskrimineringsgrunder.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden ansåg på basen av den utredningen som fått att det vid kreditinstitutets poängsättning var fråga om andra personers statistiska uppgifter och betalningsstörningar, på basen av vilka det gjorts antagande om A:s kreditvärdighet. Företaget hade antagit att A:s kreditvärdighet var svagare än vad den skulle ha varit vid andra karaktärsdrag då de beaktade förbjudna diskrimineringsgrunder som kön, modersmål, ålder och bostadsort. Samtidigt hade företaget nonchalerat uppgifter om A:s egna kreditbeteende och –värdighet, fastän dessa skulle ha rättfärdigat beviljande av krediten. Att nonchalera dessa uppgifter om A på basen av statistiska och abstrakta uppgifter som baserar sig på andra personers betalningsuppgifter som kommer av betalningsstörningar utan att A:s kreditvärdighet begrundas, var inte en proportionerlig och då inte heller godtagbart förfarande så som diskrimineringslagens

Företagets bedömning av A:s kreditvärdighet baserade sig alltså inte på för A specifika grunder utan på sådana statistiska värderingar, vilka i huvudsak baserade sig på diskrimineringsgrunder som nämns i diskrimineringslagens 8 § och jämställdhetslagen.

Eftersom kreditvärderingen baserade sig på metoder som förbjuds i diskrimineringslagen, jämställdhetslagen och grundlagens 6 § 2 moment, ansåg diskriminerings- och jämställdhetsnämnden att ekonomiska orsaker inte heller kan vara sådana särskilt viktiga grunder, vilka skulle berättiga särbehandling på diskriminerande grunder vid kreditgivning.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden sammanfattade, att kreditinstitutet inte hade kunnat häva presumtionen om diskriminering och att företagets förfarande gentemot A var förbjudet och direkt diskriminerande på flera grunder i enlighet med diskrimineringslagen och jämställdhetslagen på orsaker som baserade sig på A:s kön, modersmål, ålder och bostadsort.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden förbjöd kreditinstitutet att, gentemot A eller andra personer, förnya det förbjudna beteendet som strider mot diskrimineringslagens 8 § och jämställdhetslagens 8 §.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden förenade sitt beslut om förbud med ett vite på 100 000 euro och beslöt med beaktande av de bestämmelser som kommer ur viteslagens 6 § 3 moment att nämndens beslut skall följas sex månader efter beslutets tillkännagivande (röstning angående vitets storlek).

DISKRIMINERINGS- OCH JÄMSTÄLLDHETSNÄMNDENS PRESSMEDDELANDE 3/2018

25.4.2018

Fallbeskrivningen i sin helhet har publicerats på diskriminerings- och jämställdhetsnämndens websidor på finska:

http://yvtltk.fi/material/attachments/ytalkk/tapausselosteet/2SVkNzOWF/YVTltk-tapausseloste-21.3.2018-luotto-moniperusteinen_syrjinta-S_L.pdf

Ytterligare information: Diskriminerings- och jämställdhetsnämndens generalsekreterare Juhani Kortteinen tfn. 0295 150151, e-post: juhani.kortteinen@oikeus.fi

25.4.2018

DISKRIMINERINGS- OCH JÄMSTÄLLDHETSÄMNDEN

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden är ett självständigt och oberoende rättsskyddsorgan som förordnats av statsrådet. Nämnden övervakar iakttagandet av diskriminerings- och jämställdhetslagen i privat verksamhet samt i offentlig förvaltning och affärsverksamhet. Till nämndens behörighet hör inte frågor som gäller arbetslivet om det är inte fråga om tillämpning av jämställdhetslagen.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämndens behörighet omfattar inte ärenden som gäller privat- och familjelivet eller religionsutövning.

Ärenden kan föras till nämnden av den som anser sig ha blivit diskriminerad eller utsatt för repressalier eller diskrimineringsombudsman eller med målsägandens samtycke sammanslutning som främjar likabehandling.

I de ärenden som hör hos tillämpningsområden av jämställdhetslagen kan ärenden föras till nämnden endast av arbetsmarknadscentralorganisation eller jämställdhetsombudsman.

Ett ärende som är anhängigt i domstol eller hos någon annan myndighet tas inte upp till prövning i nämnden.

Nämndens uppgift är att ge rättsskydd till dem som upplever sig ha blivit diskriminerade eller utsatta för förbjudna repressalier i anslutning till diskriminering.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden kan förbjuda att fortsätta eller upprepa diskrimineringen eller repressalierna samt förena sitt beslut med vite och utdöma det.

Nämnden kan förelägga aktören att inom skälig tid vidta åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt diskrimineringslagen. Den kan även fastställa förlikning mellan parterna.

Nämnden kan inte förordna att gottgörelse eller annan ersättning betalas.

Ytterligare kan nämnden yttra sig om tillämpning av lagen om diskriminering eller jämställdhet på begäran av domstol, diskrimineringsombudsman, jämställdhetsombudsman eller annan myndighet eller förening

Ändring i nämndens beslut kan sökas hos förvaltningsdomstolen.

Handläggningen av ansökan i diskriminerings- och jämställdhetsnämnden är avgiftsfri och nämndens expeditioner är avgiftsfria. Parterna betalar själva de övriga rättegångskostnaderna.

Närmare information om diskriminerings- och jämställdhetsnämnden: <http://yvtltk.fi/sv/index.html>

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden
PB 27
FI-00023 Statsrådet

Diskriminerings- och jämställdhetsnämndens e-post: yvtltk@oikeus.fi